

Fimmtudaginn 21. september 1989.

Nr. 183/1988. **Pétur Geirsson**

(Páll Arnór Pálsson hrl.)

gegn

Oliufélaginu Skeljungi hf.

(Hallgrímur B. Geirsson hrl.).

Ómerking. Frávísun frá héraðsdómi. Stef nubirting.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Bjarni K. Bjarnason, Benedikt Blöndal og Haraldur Henrysson.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 20. júní 1988 að fengnu áfrýjunarleyfi 2. sama mándar. Hann krefst þess aðallega, að hinn áfrýjaði dómur verði ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi, en til vara, að hann verði sýknaður af öllum kröfum stefnda. Í báðum tilvikum krefst hann málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar héraðsdóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Fyrir Hæstarétt hafa verið lögð nokkur ný skjöl, þar á meðal vottorð Hagstofu Íslands 14. september 1989 þess efnis, að áfrýjandi hafi verið skráður með lögheimili að Hreðavatnsskála í Norðurárdalshreppi frá árinu 1982.

Aðalkrafa áfrýjanda er studd þeim rökum, að stefna í héraði hafi eigi verið löglega birt, en lögheimili sitt hafi verið að Hreðavatnsskála í Norðurárdal, svo sem fram komi í stefnunni. Hitt sé rangt, að Langabrekka 16 í Kópavogi hafi þá verið dvalarstaður sinn. Þar eigi hann að vísu íbúð, er hann leigi út, en hafi þar einnig afdrepp fyrir fjölskyldu sína í kaupstaðarferðum. Það, að hann hafi þar síma, skipti í þessu sambandi engu máli, og er því eindregið mótmælt, að þarna sé dvalarstaður hans, vinnustaður eða skrifstofa í merkingu 95. og 96 gr. laga nr. 85/1936, um meðferð einkamála í héraði. Þá telur áfrýjandi stefnufrest hafa verið of skamman og birtingarvottorð stefnu þannig úr garði gert, að málinu hafi sjálfkrafa átt að vísa frá héraðsdómi. Áfrýjandi kveðst fyrst hafa frétt um málsókn þessa, er hinn áfrýjaði dómur var birtur eiginkonu

sinni. Kveður hann gögn málsins bera með sér, að hann hafi ætlað að taka til varna og hafa uppi gagnkröfur til skuldajafnaðar. Varakrafa sín sé á því reist, að hann eigi kröfur á hendur stefnda, sem koma megi til skuldajafnaðar í máli þessu.

Stefndi telur eftir atvikum mega líta á Löngubrekku 16 sem dvalarstað, vinnustað eða skrifstofu áfrýjanda. Því til stuðnings bendir hann á, að áfrýjandi hafi um árabíl skráð sig þar til heimilis í símaskrá og dómur hafi þar verið birtur eiginkonu hans. Þá bendir hann á, að stefnufrestur hafi í reynd verið nægur. Hann mótmælir skuldajafnaðarkröfum áfrýjanda.

Með vottorði Hagstofu Íslands er sannað, að lögheimili áfrýjanda var að Hreðavatnsskála í Norðurárdalshreppi, er stefna til bæjarþings Reykjavíkur var birt. Stefndi hefur ekki sýnt fram á, að áfrýjandi hafi þá átt dvalarstað að Löngubrekku 16 í Kópavogi, eða með öðrum hætti leitt í ljós, að lögmæt stefnubirting hafi mátt fara þar fram. Þar við bætist, að í vottorði stefnuvotta Kópavogs um birtingu stefnunnar eru ósamrýmanlegar upplýsingar um hinn stefnda, annars vegar, að hann búi í húsinu, en hafi verið fjarverandi, og hins vegar, að hann sé fluttur úr húsinu.

Samkvæmt framansögðu er stefnubirtingu í máli þessu svo áfátt, að ekki verður hjá því komist að ómerkja hinn áfrýjaða dóm og vísa málinu frá héraðsdómi, sbr. 92., 95. og 96. gr. laga nr. 85/1936.

Eftir þessum úrslitum ber að dæma stefnda til að greiða áfrýjanda málskostnað fyrir Hæstarétti, svo sem í dómsorði greinir.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera ómerkur, og er málinu vísað frá héraðsdómi.

Stefndi, Olíufélagið Skeljungur hf., greiði áfrýjanda, Pétri Geirssyni, 45.000,00 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 25. júní 1988.

Mál þetta, sem dómtekið var 8. desember 1987, er höfðað fyrir bæjarþinginu með stefnu, birtri 16. nóvember 1987, af Olíufélaginu Skeljungi hf., nnr. 8164-5698, Suðurlandsbraut 4, Reykjavík, gegn Pétri Geirssyni,

nnr. 4327-6328, Hreðavatnsskála, Norðurárdal, Borgarfirði, en með dvalarstað að Löngubrekku 16, Kópavogi, einkaeiganda Hreðavatnsskála, Norðurárdal, Borgarfirði, nnr. 7089-6540, persónulega og f.h. fyrirtækisins.

Dómkröfur:

Dómkröfur stefnanda eru þær, að stefndi verði dæmdur til greiðslu skuldar, að fjárhæð 75.174,14 kr., með 3,25% dráttarvöxtum á mánuði frá 12. desember 1983 til 20. janúar 1984, með 2,5% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. september 1984, með 2,75% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. febrúar 1985, með 3,75% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. mars 1985, með 4% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. júní 1985, með 3,5% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. september 1985, með 3,75% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. mars 1986, með 2,75% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. mars 1987, með 2,5% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 6. maí 1987, með 30% ársvöxtum frá þeim degi til 1. júní 1987, með 33,6% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til 1. júlí 1987, með 36% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til 1. ágúst 1987, með 40,8% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til 1. september 1987, með 42% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til 1. október 1987, með 43,2% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til stefnubirtingardags, en með hæstu lögleyfðu dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til greiðsludags auk málskostnaðar samkvæmt gjaldskrá LMFÍ að viðbættu 10% söluskattsálagi, og er farið fram á, að söluskattsálagið verði sérstaklega tilgreint í dómsorði.

Málavextir og málsástæður.

Stefnandi kveður málavexti vera þá, að í júní 1978 hafi verið ákveðið að setja upp söludætur fyrir bensín og olíu við Hreðavatnsskála. Rafn Guðmundsson, nnr. 7129-0638, Hreðavatnsskála, hafi tekið að sér reksturinn. Þarna hafi verið um að ræða sameiginlega bensínstöð allra olíufélaganna, en stefnandi hafi verið umsjónarmaður af þeirra hálfu á eigin reikning.

Stefnandi kveður viðskiptasamning hafa verið gerðan við Rafn, þar sem stefnandi er nefndur seljandi, en Oliuverslun Íslands og Olíufélagið hf. nefnd meðaðilar og Rafn Guðmundsson, Hreðavatnsskála, kaupandi. Með yfirlýsingu, dags. 25. júlí 1980, hafi stefndi staðfest að hafa tekið við birgðum, sem voru á bensín- og olíugeymum að Hreðavatni 7. júlí 1980, er Rafn Guðmundsson hætti rekstri Hreðavatnsskála. Í yfirlýsingunni sé lýst teljarastöðu á bensíni og gasdælum og einnig viðtöku stefnda á smurolíu og smávörum skv. talningu. Stefnandi kveður viðskipti stefnda og stefnanda hafa farið fram eins og verið hafði skv. og í samræmi við upphaflegan viðskiptasamning allt frá 7. júlí 1980 til áramóta 1983, án þess að sérstakur nýr eða annar samningur væri gerður. Um áramót 1983 - 1984 hafi stefndi

skuldað stefnanda stefnufjárhæðina, 75.174,14 kr., og hafi hún stafað frá viðskiptum þeirra í október og nóvember 1983, nánar til tekið skv. reikningi, dags. 31. október 1983, vegna kaupa stefnda á bensíni á dælu, að eftirstöðvum 50.256,64 kr., samkvæmt reikningi, dags. 31. nóvember 1983, vegna kaupa stefnda á gasolíu 9. nóvember 1983, 8.914,40 kr., samkvæmt reikningi, dags. 30. nóvember 1983, vegna kaupa stefnda á dísil og bensíni á dælu 30. nóvember 1983, samtals 20.622.10 kr., samtals 79.793,14 kr. Til frádráttar komi kreditnóta, dags. 30. nóvember 1983, 4.619,14 kr. Eftirstöðvar séu því 75.174,14 kr., sem séu jafnframt stefnufjárhæðin.

Lagarök. Stefnandi reisir kröfur sínar í málinu í aðalatriðum á meginreglum samninga- og kröfuréttar svo og á tilvitnuðum viðskiptasamningi.

Stefndi hefur hvorki sótt né látið sækja þing, og er honum þó löglega stefnt. Verður þá eftir 118. gr. laga nr. 85/1936 að dæma málið eftir fram lögðum skjölum og skilríkjum, og þar sem þau eru í samræmi við dómkröfur stefnanda, verða kröfur hans teknar til greina að öllu leyti.

Málskostnaður ákveðst 16.500,00 kr., þar af söluskattur 1.554,00 krónur.

Dóminn kvað upp Pétur Bjarni Magnússon, ftr. yfirborgardómara.

Uppkvaðning dóms þessa hefur dregist vegna embættisanna dómaramans.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Pétur Geirsson persónulega og f.h. einkafyrirtækis síns, Hreðavatnsskála, greiði stefnanda, Olíufélaginu Skeljungu hf., 75.174,14 kr. með 3,25% dráttarvöxtum á mánuði frá 12. desember 1983 til 20. janúar 1984, með 2,5% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. september 1984, með 2,75% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. febrúar 1985, með 3,75% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. mars 1985, með 4% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. júní 1985, með 3,5% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. september 1985, með 3,75% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. mars 1986, með 2,75% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. mars 1987, með 2,5% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 6. maí 1987, með 30% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til 1. júní 1987, með 33,6% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til 1. júlí 1987, með 36% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til 1. ágúst 1987, með 40,8% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til 1. september 1987, með 42% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til 1. október 1987, með 43,2% dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til stefnubirtingardags, en með hæstu lögleyfðu dráttarvöxtum á ári frá þeim degi til greiðsludags og 16.500,00 kr., þar af 1.554,00 kr. í söluskatt, allt innan 15 daga frá birtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.